

**Νίκου Καζαντζάκη, «Η Νέα Παιδαγωγική» (20^{ος} αιώνας)
από το πεζογράφημα *Αναφορά στον Γκρέκο* (1961)**

Πρόκειται για ένα αυτοβιογραφικό έργο, ένα έργο δηλαδή το οποίο εμπεριέχει αναμνήσεις και προσωπικές εμπειρίες από τη ζωή του συγγραφέα.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ:

1^η: «Με τα μαγικά πάντα μάτια... είπε ο δάσκαλος και έδειξε τη βίτσα». Πρώτη μέρα στο Δημοτικό Σχολείο

2^η: «Από το Δημοτικό Σκολεϊό ... όποιος δεν έχει αυγό ας φέρει βούτυρο.» Αναμνήσεις από τον δάσκαλο τη Τετάρτη Δημοτικού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Η Νέα Παιδαγωγική

- Πρόκειται για μια νέα παιδαγωγική μέθοδο, που στηρίζεται σε εμπειρικούς τρόπους προσέγγισης της γνώσης. Τα παιδιά δηλαδή μαθαίνουν μέσα από τις εμπειρίες και τις αισθήσεις τους (βλέπουν τα καινούρια πράγματα, τα αγγίζουν, τα ζωγραφίζουν, κλπ) και με τον τρόπο αυτό αφομοιώνουν καλύτερα τις νέες γνώσεις. Αυτό θα μπορούσαμε να το χαρακτηρίσουμε ως το γνωστικό μέρος της νέας μεθόδου.

- Η νέα παιδαγωγική μέθοδος όμως αφορούσε και τις σχέσεις των μαθητών με τους δασκάλους τους. Ο δάσκαλος στεκόταν με αγάπη και κατανόηση απέναντι στην ευαισθησία των παιδιών, ακόμη και στα παιχνίδια ή τις αταξίες τους, και ανέπτυξε πιο ουσιαστικές σχέσεις και επικοινωνία με τους μαθητές του. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως το ψυχολογικό μέρος της νέας μεθόδου.

Στην προκειμένη περίπτωση ο δάσκαλος της Τετάρτης τάξης του Δημοτικού, από τη μια μεριά αναγγέλλει ότι θα εφαρμόσει τις νέες παιδαγωγικές μεθόδους που είχε σπουδάσει στην Αθήνα, αλλά από την άλλη μεριά δεν τις εφαρμόζει στην τάξη στο σύνολό τους. Θα λέγαμε ότι ακολουθεί το γνωστικό μέρος (παρακινεί τα παιδιά να χρησιμοποιούν τις αισθήσεις τους και να μαθαίνουν μέσα από την εμπειρία τους), ενώ φαίνεται να απορρίπτει το ψυχολογικό ή συναισθηματικό μέρος (εφόσον τους φέρεται με μεγάλη σκληρότητα και αυστηρότητα, δέρνοντάς τους αλύπητα). Το αποτέλεσμα είναι ότι τα παιδιά δεν αντιλαμβάνονται τη διαφορά της νέας μεθόδου σε σχέση με τις παλαιότερες και θεωρούν ότι η Νέα Παιδαγωγική είναι η γυναίκα του δασκάλου τους (προσωποποίηση).

Εξάλλου η απορία των παιδιών για το ποια είναι η Νέα Παιδαγωγική είναι μια έμμεση κριτική για τη στάση του δασκάλου.

Σχέσεις παιδιών / γονιών

Από τη μια μεριά βλέπουμε την τρυφερή και ευαίσθητη στάση της μάνας, η οποία προσπαθεί να εμψυχώσει και να στηρίξει το μικρό παιδί στην καινούρια εμπειρία της ζωής του (πρώτη μέρα στο Δημοτικό Σχολείο) κρεμώντας στο λαιμό του το χρυσό σταυρουλάκι της βάφτισης και δίνοντάς του να μυρίζει ένα κλωνί βασιλικό.

Από την άλλη μεριά βλέπουμε την αυστηρή και ψυχρή στάση του πατέρα του. Ο πατέρας παρουσιάζεται δυναμικός και σοβαρός, αλλά ποτέ δεν έχει δείξει στο παρελθόν την παραμικρή τρυφερότητα στο γιο του. Έτσι, όταν τον χαϊδεύει για πρώτη φορά, την ημέρα που τον συνοδεύει στο σχολείο, ο μικρός μένει έκπληκτος και απορεί. Η ξαφνική και απρόσμενη κίνηση τρυφερότητας του πατέρα αντί να τον

αποφορτίσει (= να τον χαλαρώσει) τον τρομάζει και τον κάνει να αισθανθεί σύγχυση, διότι κάτι τέτοιο δεν έχει ξανασυμβεί.

Πρόκειται για μία παλαιότερη αντίληψη αγωγής σύμφωνα με την οποία οι γονείς (και ιδιαίτερα ο πατέρας) αποφεύγουν τις εκδηλώσεις αγάπης και τρυφερότητας απέναντι στα παιδιά τους, τα κρατούν σε απόσταση και τους επιβάλλουν πειθαρχία. Έχουμε ένα μοντέλο πατριαρχικής οικογένειας, όπου ο πατέρας είναι ο απόλυτος κυρίαρχος και εξουσιαστής όλων.

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ

- ✓ Η αφήγηση γίνεται στο α΄ πρόσωπο. Ο αφηγητής είναι ομοδιηγητικός, ο συγγραφέας αφηγείται τα προσωπικά του βιώματα (αυτοβιογραφία), εσωτερική εστίαση.
- ✓ Διάλογος σε κάποια σημεία → ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα.

ΥΦΟΣ - ΓΛΩΣΣΑ

ΥΦΟΣ

Απλό, άμεσο, ειρωνικός-σαρκαστικός τόνος, χιουμοριστικά στοιχεία.

ΓΛΩΣΣΑ

Απλή, δημοτική, στρωτή, ευχάριστη, με πολλά ιδιωματικά στοιχεία (ή ιδιοματισμούς), δηλαδή στοιχεία της τοπικής διαλέκτου που στην προκειμένη περίπτωση είναι η κρητική (πχ τυλιγαδίζουν, αντρειευούμουν, μυρίζουμαι, κλπ).

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Να συμπληρώσετε το Φύλλο Εργασίας.
2. Να συγκεντρώσετε πληροφορίες για το παλιό εκπαιδευτικό σύστημα, αφού πρώτα ρωτήσετε τα μεγαλύτερα άτομα του οικογενειακού σας περιβάλλοντος. (γονείς, παππού, γιαγιά, κ.ο.κ.)
3. Να μελετήσετε τα παράλληλα κείμενα που σας δίνονται και να εντοπίσετε τα στοιχεία του εκπαιδευτικού συστήματος που περιγράφουν. Εντοπίζεται ομοιότητες ή διαφορές με το κείμενο του Ν. Καζαντζάκη, *Η Νέα Παιδαγωγική*;

Καλό διάβασμα